

VENDIM
Nr. 33, datë 12.7.2013

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Xhezair Zaganjori	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Sokol Berberi	anëtar i	“	“
Admir Thanza	anëtar i	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“

me sekretare Blerina Basha e Brunilda Bara, mori në shqyrtim në seancat plenare, me dyer të hapura më datë 11.10.2012 dhe mbi bazë dokumentesh më datë 18.12.2012, çështjen me nr. 30/8 Akti, që i përket:

KËRKUES: Shëfjet Merra

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, i vendimit nr. 39, datë 23.1.2009 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe i vendimit nr. 00-2010-644(499), datë 14.5.2010 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

BAZA LIGJORE: Nenet 15, 27, pika 3, 32, pika 1, 33, 42, 58, 131, shkronja “f”, dhe neni 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 16, 152, 158, 415, 432 të Kodit të Procedurës Penale.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Fatmir Hoxha, përfaqësuesin e kërkuarit, që kërkoi pranimin e kërkesës, subjektin e interesuar që kërkoi rrëzimin e kërkesës dhe pasi shqyrtoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 431, datë 31.3.2008, ka vendosur deklarinimin fajtor të kërkuarit Shëfjet Merra për kryerjen e veprës penale “Mashttrim në dëm të disa personave”, parashikuar nga neni 143, pika 2 i Kodit Penal.

2. Kundër këtij vendimi ka bërë ankim kërkuari nëpërmjet përfaqësuesit, duke parashtruar shkaqet me shkrim brenda afatit ligjor. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin e ndërmjetëm të datës 12.12.2008, ka njoftuar përfaqësuesin e kërkuarit për plotësimin e shkaqeve të ankimit sipas nenit 415, pika 2 dhe 3 të Kodit të Procedurës Penale¹.

3. Megjithatë përfaqësuesi i kërkuarit ka marrë dijeni për plotësimin e të metave të ankimit, nuk i ka paraqitur ato. Në këto kushte, Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 39, datë 23.1.2009, ka vendosur mospranimin e ankimit, në bazë të nenit 420, pika “c” të Kodit të Procedurës Penale².

¹ Neni 415 - Afatet e ankimit

1. Afati për të bërë ankim është dhjetë ditë. Ky afat fillon nga dita e nesërme e shpalljes ose njoftimit të vendimit.

2. Ai që ka bërë ankim ka të drejtë që deri pesë ditë para seancës të paraqesë në sekretarinë e gjykatës që do të shqyrtojë çështjen, arsye të tjera që lidhen me ankimin.

3. Afatet e parashikuara nga ky nen nuk mund të zgjaten për asnjë shkak, përveç rasteve të parashikuara me ligj.

² Neni 420 - Mospranimi i ankimit

4. Mbi rekursin e paraqitur nga kërkuesi nëpërmjet përfaqësuesit, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi), me vendimin nr. 00-2010-644(499), datë 14.5.2010, ka vendosur mospranimin e rekursit.

5. Kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) me kërkesë për shfuqizimin e vendimit nr. 39, datë 23.1.2009, të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe të vendimit nr. 00-2010-644(499), datë 14.5.2010 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi), si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë. Pretendimet, në mënyrë të përmbledhur, paraqiten si më poshtë:

5.1. Vendimi nr. 39, datë 23.1.2009 i Gjykatës së Apelit Tiranë është marrë në kundërshtim me nenin 33, pika 1 të Kushtetutës dhe nenin 432 të Kodit të Procedurës Penale, duke cenuar të drejtën për t'u dëgjuar nga gjykata.

5.2. Gjatë gjykimit, nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë janë marrë prova e dëshmi në kundërshtim me Kushtetutën dhe ligjin.

6. **Subjekti i interesuar**, Prokuroria e Përgjithshme, paraqiti prapësime me shkrim për çështjen objekt gjykimi si më poshtë:

6.1 Pretendimi për cenimin e të drejtës për t'u dëgjuar dhe mbrojtur gjatë gjykimit të zhvilluar në Gjykatën e Apelit Tiranë, është i pabazuar. Në këtë gjykim, megjithëse përfaqësuesi i kërkuesit ka marrë dijeni, nuk është paraqitur në seancë.

6.2 Lidhur me pretendimin për vlerësimin e provave dhe interpretimin e zbatimin e ligjit material penal nga gjykatat e zakonshme, kërkuesi nuk legjitimohet për t'iu drejtuar Gjykatës Kushtetuese, pasi këto pretendime nuk lidhen me të drejtën për një proces të rregullt ligjor.

6.3 Lidhur me pretendimin se gjykatat kanë marrë dëshmi në shkelje të nenit 32/1 të Kushtetutës dhe neneve 16 e 158 të Kodit të Procedurës Penale, kërkuesi nuk legjitimohet pasi nuk ka shteruar mjetet juridike.

II

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

7. Gjykata, lidhur me zhvillimin e seancës plenare mbi bazë dokumentesh, në datën 18.12.2012 vlerësoi riçeljen e saj, bazuar në kriteret e neneve 23 dhe 73, pika 3 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë".

8. Në analizën e pretendimeve të kërkuesit, Gjykata, paraprakisht, konstaton se ajo i vlerëson këto pretendime në drejtim të standardeve që imponon e drejta për një proces të rregullt ligjor dhe në kontekstin e çështjes në shqyrtim, në aspektin e detyrimeve që i ngarkon gjykatave të juridiksionit të zakonshëm respektimi i standardeve kushtetuese (*shih vendimet nr. 31, datë 5.7.2011; nr. 22, datë 22.7.2009 dhe nr. 14, datë 3.6.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

A. Për pretendimin e cenimit të së drejtës për t'u dëgjuar nga gjykata

9. Kërkuesi pretendon se gjykimi në Gjykatën e Apelit Tiranë është zhvilluar në mungesë të tij dhe të mbrojtësit të zgjedhur, pa u njoftuar për ditën e orën e zhvillimit të gjykimit. Atij nuk i është dhënë mundësia për të marrë pjesë në gjykim, duke cenuar të drejtën për t'u dëgjuar dhe mbrojtur.

10. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se e drejta e palëve për të qenë të pranishme dhe për t'u mbrojtur në procesin gjyqësor janë aspekte të rëndësishme të procesit të rregullt në kuptimin kushtetues. Në mënyrë konstante, në një sërë vendimesh të saj, Gjykata e ka pranuar ekzistencën e mbrojtjes si tregues thelbësor të një procesi të rregullt penal. Që e drejta e mbrojtjes të jetë reale dhe efektive dhe jo vetëm teorike, ushtrimi i saj nuk duhet të pengohet, por përkundrazi, gjykata duhet të marrë të gjitha masat ligjore që në funksion të procesit të drejtë, jo vetëm të sigurojë praninë e mbrojtësit

1. Ankimi nuk pranohet: a) kur është bërë nga ai që nuk është i legjitimuar; b) kur vendimi është i paankimueshëm; c) kur nuk janë respektuar dispozitat për formën, paraqitjen, dërgimin, njoftimin dhe afatin e ankimit; ç) kur është hequr dorë nga ankimi.

2. Mospranimi mund të deklarohet, edhe kryesisht, në çdo gjendje dhe shkallë të procedimit.

3. Vendimi i mospranimit i njoftohet atij që ka bërë ankimin dhe kundër tij mund të bëhet rekurs në Gjykatën së Lartë.

në gjykim, por dhe t'i japë atij mundësinë të bëjë mbrojtje reale, duke respektuar barazinë e armëve (*shih vendimet nr. 6, datë 26.2.2013; nr. 18, datë 2.4.2012; nr. 57, datë 21.12.2012*).

11. Gjykata rithekson se parimi i kontradiktoritetit dhe i barazisë së armëve në gjykimin penal kërkon që argumentet e mbrojtjes të paraqiten dhe të dëgjohen njëjloj si ato të prokurorit. Ky parim presupozon që secilës palë duhet t'i ofrohen mundësi të arsyeshme për të paraqitur pretendimet për çështjen, në kushte të tilla që të mos e vënë në disavantazh me palën tjetër (*shih vendimet nr. 37, datë 19.9.2011; nr. 25, datë 10.6.2011; nr. 5, datë 17.2.2003 dhe nr. 33, datë 24.11.2003 të Gjykatës Kushtetuese*). Sipas praktikës së kësaj Gjykate, si dhe të Gjykatës Europiane të të Drejtave të Njeriut, është detyrë e autoriteteve shtetërore përkatëse që të njoftojnë në mënyrë rigorozë, konform kërkesave procedurale, të pandehurin ndaj të cilit ka filluar një proces penal, pasi vetëm në këtë mënyrë mund të arrihet në përfundimin se i pandehuri ka hequr dorë me vullnetin e tij të lirë nga pjesëmarrja në gjykim. Për respektimin e këtyre parimeve, gjykata duhet të përmbushë me rreptësi një sërë detyrimesh, mes të cilave, sipas rastit, rëndësi të veçantë paraqet edhe njoftimi i të pandehurit ose i mbrojtësit të tij ligjor për akuzën, ankimin, rekursin, ditën dhe vendin e gjykimit të çështjes etj. (*shih vendimet: nr. 19, datë 18.9.2008; nr. 13, datë 21.7.2008; nr. 16, datë 8.6.2006 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Në çështjen në shqyrtim rezulton se kërkuesi, në bazë të prokurës së posaçme nr. 1434 Rep. dhe nr. 129 Kol., datë 2.3.2006, ka caktuar avokat A.B. si përfaqësues të tij në të gjitha shkallët e gjykimit dhe në mungesë të tij. Pas vendimit nr. 431, datë 31.3.2008 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, përfaqësuesi i kërkuesit ka paraqitur ankim në Gjykatën e Apelit Tiranë. Gjykata, në bazë të nenit 415, pika 2 dhe 3 të Kodit të Procedurës Penale, me vendimin e ndërmjetëm të datës 12.12.2008, ka vendosur t'i japë kohë përfaqësuesit të kërkuesit të plotësojë shkaqet e ankimit. Ankimi nuk është plotësuar dhe, në këto kushte, gjykata ka vendosur mospranimin e ankimit, bazuar në nenin 420, pika "c" të Kodit të Procedurës Penale.

13. Nga materialet e ndodhura në dosje rezulton se, në bazë të prokurës së posaçme, avokati A.B. ka pasur tagër përfaqësimi edhe në mungesë të kërkuesit. Ankimi i paraqitur në Gjykatën e Apelit Tiranë ka qenë i firmosur nga vetë përfaqësuesi i kërkuesit. Gjatë gjykimit të zhvilluar në këtë gjykatë, rezulton se përfaqësuesi ka pasur dijeni për procesin e zhvilluar, sipas fletëthirrjeve të seancave të datave 21.11.2008, 12.12.2008 dhe 23.1.2009, por nuk ka qenë i pranishëm dhe nuk ka paraqitur shkaqe për mungesën. Gjykimi është shtyrë për t'i dhënë kohën e mjaftueshme për të plotësuar ankimin e paraqitur. Në seancën e datës 23.1.2009 Gjykata e Apelit Tiranë, bazuar në nenet 412, 415, pika 2 e 3, dhe 420, pika 1, shkronja "c" të Kodit të Procedurës Penale, në kushtet kur shkaqet e ankimit nuk janë plotësuar, ka vendosur mospranimin e tij. Gjykata në rastin e vendimit për mospranimin e ankimit kufizohet në vlerësimin nga ana formale të ankimit dhe nuk shqyrton çështjen në themel, për t'i dhënë mundësi palëve të dëgjohen dhe të mbrohen duke paraqitur argumentet e tyre. Gjykata e Apelit Tiranë nuk ka shqyrtuar çështjen në themel ndërsa, lidhur me njoftimin e kërkuesit dhe përfaqësuesit të tij, ka zbatuar dispozitat e Kodit të Procedurës Penale.

14. Sa më sipër, Gjykata arrin në përfundimin se pretendimi i kërkuesit për cenimin e të drejtës për t'u dëgjuar gjatë gjykimit në Gjykatën e Apelit Tiranë, është i pabazuar.

B. Për pretendimin se gjykatat kanë pranuar e vlerësuar prova në kundërshtim me ligjin

15. Kërkuesi ka pretenduar se gjykatat e juridiksionit të zakonshëm kanë pranuar dhe vlerësuar prova në kundërshtim me ligjin. Konkretisht, ai parashtroi se gjykata nuk ka vlerësuar drejt dëshminë e shtetas A.Q., e dëmtuar nga vepra penale. Dëshmia e të dy shtetasve të tjerë, M.L.L. dhe kunatit të tij, janë të pabazuara. Gjykata ka marrë si provë dëshminë e shtetasit B.K., pa e thirrur të dëshmojë, por duke lexuar thëniet e tij. Gjithashtu, ka marrë dëshminë e vëllait dhe të motrës së kërkuesit, në kundërshtim me nenin 32, pika 1 të Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë.

16. Gjykata ka tashmë një qëndrim të konsoliduar, sipas të cilit, si rregull, interpretimi i ligjit material e procedural, zbatimi i tij në çështjet konkrete, si dhe vlerësimi i fakteve, rrethanave dhe provave janë çështje që ndajnë juridiksionin e gjykatave të zakonshme nga juridiksioni kushtetues. Kontrolli kushtetues që kjo Gjykatë ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 31, datë 5.7.2011; nr. 22, datë 22.7.2009 dhe nr. 14, datë 3.6.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Lidhur me pretendimin se gjykata e zakonshme ka marrë si provë dëshminë e shtetasit B.K. duke lexuar thëniet e tij e duke mos e thirrur të dëshmojë, Gjykata arrin në përfundimin se ky pretendim është i pabazuar. Rezulton se pas njoftimit nga gjykata e zakonshme dëshmitari nuk është gjendur në adresën e kërkuar, pasi ishte larguar. Në këto kushte gjykata ka zbatuar nenin 369, pika 3 të Kodit të Procedurës Penale³, duke proceduar me leximin e deklarimeve të tij para organit të akuzës, të cilat janë vlerësuar me tërësinë e provave. Në lidhje me pretendimin për marrjen e dëshmisë së vëllait dhe motrës së kërkuarit në kundërshtim me nenin 32, pika 1 të Kushtetutës, rezulton se kërkuari këtë pretendim nuk e ka parashtuar në rekursin në Gjykatën e Lartë, si rrjedhim nuk ka shteruar mjetet juridike.

18. Në vështrim të standardeve të mësipërme, si dhe nisur nga natyra e pretendimeve të kërkuarit mbi procesin gjyqësor të zhvilluar në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, Gjykata Kushtetuese vlerëson se ato kanë të bëjnë me vlerësimin e provave, mënyrën e interpretimit të fakteve dhe të zbatimit të ligjit.

19. Përfundimisht, Gjykata arrin në konkluzionin se gjatë gjykimit të çështjes në ngarkim të kërkuarit Shefqet Merra nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, nuk është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor, në vështrim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja “f”, dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës; nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Xhezair Zaganjori, Sokol Berberi, Fatmir Hoxha, Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha.
Anëtarë kundër: Bashkim Dedja (kryetar), Vladimir Kristo, Admir Thanza.

³Neni 369, pika 3 të Kodit të Procedurës Penale.

Leximi i deklarimeve të bëra nga shtetasi shqiptar ose i huaj, banues jashtë shtetit, mund të bëhet në qoftë se ai është thirrur dhe nuk është paraqitur ose kur nuk gjendet, me gjithë kërkimet e bëra nga policia gjyqësore, si dhe kur refuzon të dëshmojë. Në këtë rast akti vlerësohet duke u lidhur me provat e tjera.